

УДК 658.5

Мельничук Д.В.¹¹ студент Миколаївського національного аграрного університету

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ: МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ

Ефективність управління виробництвом ґрунтується на інтеграції сучасних методів та підходів, серед яких ключове місце посідають принципи ощадливого виробництва, автоматизація процесів, впровадження систем управління якістю, оптимізація складських запасів та використання інноваційних технологій. Важливою складовою є прийняття рішень на основі системного аналізу виробничих даних у поєднанні з активною участю персоналу в удосконаленні процесів.

Ключовим елементом ефективного управління виробництвом є концепція бережливого виробництва, яка ґрунтується на системному підході та орієнтована на максимальне усунення втрат у всіх ланках виробничого процесу. Її стратегічна мета полягає у досягненні високої ефективності, стабільної якості продукції та високого рівня задоволеності клієнтів [1, с. 64]. Основні принципи цієї концепції включають визначення цінності продукту з точки зору споживача, формування та оптимізацію потоку створення цінності, забезпечення його неперервності, впровадження системи «витягування» продукту відповідно до реального споживання та неперервне прагнення до досконалості. Водночас бережливе виробництво охоплює всі етапи діяльності підприємства - від розробки та вдосконалення продукту до співпраці з постачальниками та кінцевими споживачами, - що дозволяє мінімізувати витрати часу, ресурсів і капіталу, підвищуючи ефективність бізнес-процесів.

Автоматизація виробництва є одним із ключових факторів підвищення ефективності сучасних підприємств, оскільки передбачає впровадження автоматизованого обладнання, технічних пристроїв та спеціалізованого програмного забезпечення з метою заміни або мінімізації ручної праці. Завдяки цьому досягається зростання продуктивності, покращення якості продукції, підвищення рівня безпеки та гнучкості виробничих процесів [2, с. 127]. Автоматизація може мати різний рівень охоплення: від часткової, коли модернізуються окремі вузли чи операції, до комплексної, яка інтегрує всі етапи виробництва в єдину систему. Особливого значення набуває застосування сучасних технологій, таких як робототехніка, системи комп'ютерного управління та інтелектуальні рішення.

Основними перевагами автоматизації виробництва є суттєве зростання продуктивності за рахунок безперервної та швидкої роботи автоматизованих систем, а також підвищення якості продукції завдяки мінімізації впливу

людського фактору та зниженню рівня похибок. Автоматизація сприяє скороченню витрат, зокрема на оплату праці та використання ресурсів, одночасно зменшуючи втрати від дефектної продукції. Вона також істотно підвищує рівень безпеки [3, с. 202], оскільки небезпечні операції виконуються технічними комплексами, що знижує ризик травматизму працівників.

Важливим перевагою є гнучкість сучасних систем, які здатні швидко адаптуватися до нових виробничих завдань, змін ринкових умов чи специфічних потреб клієнтів. Додатково автоматизація забезпечує високий рівень контролю, оскільки системи збирають та обробляють точні дані, що створює можливість для глибокої аналітики та постійної оптимізації виробничих процесів.

Система управління якістю є комплексною структурованою основою, що включає політики, процеси та процедури, спрямовані на забезпечення стабільної відповідності продукції чи послуг вимогам споживачів та чинним нормативним актам. Її впровадження дозволяє підприємству не лише підтримувати необхідний рівень якості, а й постійно вдосконалювати свою діяльність [4, с. 293], зменшуючи кількість помилок, оптимізуючи процеси та підвищуючи загальну ефективність виробництва. Важливим результатом функціонування системи є зростання задоволення клієнтів і формування довіри до підприємства як надійного партнера. Найбільш поширеним міжнародним стандартом, що регламентує побудову та впровадження систем управління якістю, є ISO 9001.

Основними цілями та перевагами системи управління якістю є підвищення задоволеності клієнтів шляхом чіткої відповідності продукції чи послуг їх вимогам, що, в свою чергу, сприяє зростанню рівня довіри та лояльності. Важливим результатом здійснення управління якістю є підвищення ефективності діяльності підприємства, яке досягається завдяки зменшенню кількості помилок, раціоналізації використання ресурсів та оптимізації витрат, що забезпечує зростання продуктивності. Система управління якістю також посилює конкурентоспроможність організації, дозволяючи зміцнити її позиції на ринку та отримати переваги у процесі тендерних відборів. Крім того, вона формує ряд організаційних переваг, серед яких - покращення внутрішнього виробничого клімату, підвищення рівня фінансової дисципліни та привабливості підприємства для потенційних інвесторів.

Оптимізація процесів інвентаризації на підприємстві є важливим фактором підвищення ефективності управління ресурсами та зменшення ризиків, пов'язаних із помилками в обліку. Вона передбачає комплекс заходів, серед яких провідне місце займає використання спеціалізованих програмних продуктів, що автоматично формують списки товарів для

перевірки та забезпечують підрахунок залишків. Це особливо актуально для компаній із широким асортиментом продукції, де ручний облік стає надмірно трудомістким і схильний до хиб. Важливим аспектом оптимізації є впровадження сучасних технологій [5, с. 135]. Додатково ефективність цього процесу забезпечується регулярною перевіркою даних, розробленням чітких регламентів та правил проведення інвентаризації, а також навчанням персоналу, що формує більш дисципліновану та прозору систему управління.

Отже, інноваційні технології відіграють визначальну роль у модернізації виробничих процесів, забезпечуючи підприємству додаткові конкурентні переваги на ринку. Використання таких рішень у поєднанні з регулярним аналізом ключових виробничих показників створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що дозволяють своєчасно виявляти проблеми та оперативно реагувати на них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Курепін В. М. Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. *Modern Economics*. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09).
2. Курепін В. М. Цифрові компетенції фахівців покоління Y і Z в умовах цифровізації. Освітні інновації в умовах цифрових трансформацій професійної підготовки фахівців : матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Харків, 12 грудня 2024 року) ; за заг. ред. В. М. Нагаєва, Ю. М. Сагачко, Н. О. Єфремової. Харків : Комунальне підприємство «Міська друкарня», 2024. С 124-128. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/19519>.
3. Іваненко В.С. Штучний інтелект у системах безпеки. Інформаційні технології в сучасному світі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Харків, 29 квітня 2025 р. / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2025, С. 200-203. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21614>.
4. Сухорукова А. Л., Брильова М. О. Тенденції та перспективи розвитку маркетингу вітчизняних компаній у воєнний та повоєнний час // Інноваційна модернізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів : матеріали VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (м. Кременчук, 27-28 листопада 2023 року). Кременчук : КрНУ, 2023. С. 292-294. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16420>.
5. Курепін В.М., Сухорукова А. Л. Особливості трудових відносин у сільському господарстві: теоретико-практичний аналіз. *Modern Economics*. 2025. № 51(2025). С. 130-136. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V51\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-16).